Skolverket

Utbildningsinspektion i Flurkmarks skola förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning 1
Underlag 1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet 2
Sammanfattande bedömning 2
Bedömning av resultaten 3
Bedömning av verksamheten 4
Bedömning av förutsättningarna 8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Flurkmarks skola och besökt skolan den 21–23 september 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga skolförfattningar. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets hemsida www.skolverket.se/inspektion.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Flurkmarks skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Flurkmarks skola intervjuades rektorn, lärare, elever ur årskurserna 2 och 6, deras föräldrar samt representanter från föräldrarådet. Inspektörerna gjorde verksamhets- och lektionsbesök i alla årskurserna, inklusive förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Flurkmarks skola	Antal elever
Skolbarnsomsorg	28
Förskoleklass	11
Grundskola	53

Verksamheten i Flurkmark omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6 samt skolbarnsomsorg. Rektorn ansvarar också för familjedaghemsverksamhet med 35 barn förlagd dels till skolans lokaler i Flurkmark, dels till en närliggande by, Kroksjö. Utöver detta har rektorn också ansvar för en förskola i centrala Umeå med 72 barn inskrivna. Dessa verksamheter har inte inspekterats.

Detta läsår finns fyra klasser på skolan: en förskoleklass, en åldershomogen årskurs 2, en åldersblandad klass för årskurs 3–4 och en för årskurs 5–6. Detta läsår finns inga elever i årskurs 1.

Byn Flurkmark ligger ca 20 km väster om Umeå och många elever åker buss eller taxi till skolan från närliggande byar. Förskoleklassen, årskurs 2 och skolbarnsomsorgen håller till i skolans huvudbyggnad från 40-talet. Där finns också skolans matsal, idrottshall och den pedagogiska personalens arbetsrum. Årskurserna 3–4 och 5–6 har sina klassrum i en tillbyggnad från början av 70-talet. Tillbyggnaden delar skolgården i två delar. Den ena delen består av en grusplan som är isbana respektive fotbollsplan, den andra av ett mindre grönområde med höga träd. Platsen inbjuder till lek men ligger något skymd från huvudbyggnaden.

Skolan tillhör Haga skolområde och de flesta eleverna går till Hagaskolan för årskurserna 7– 9.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar

Som helhet erbjuder skolan en utbildning av god kvalitet. I de allra flesta ämnen utvecklas och når eleverna de nationella målen. På skolan finns en samhörighetskänsla som innebär att ingen är anonym. Man har utarbetat verksamheter bland elever och personal som gynnar samvaron mellan åldersgrupper. Inspektörernas intryck är att alla personalgrupper tar stort ansvar för alla barn och eleverna trivs och känner sig trygga i skolan. Arbetet i förskoleklassverksamheten präglas av god pedagogisk insikt.

Skolan får mycket beröm av föräldrar för ambitionen att snabbt ta kontakt med hemmen i olika situationer, såsom t ex att lösa upp mindre konflikter som uppstått mellan elever eller när det gäller enskilda elevers studiesituation.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Arbetet med att göra målen mer kända för föräldrar och elever bör förbättras.

- Utvärdering och analys av elevernas resultat i samtliga ämnen behöver förbättras.
- Elevernas inflytande i undervisning och skolgemensamma frågor kan utvecklas.
- Den pedagogiska ledningen för verksamheten bör förstärkas.
- Skolledningen bör ta ett tydligare ansvar för skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning.
- Datorutrustningen vid skolan bör ses över och tillgång till tekniskt stöd förbättras.
- Skolan bör försäkra sig om att erbjuda ett varierat utbud inom elevens val.
- Skolan bör säkerställa att modersmålsundervisning anordnas till alla elever som har rätt till det.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna vid Flurkmarks skola får inte undervisning i hem- och konsumentkunskap så att de har möjligheter att nå de nationella målen för åk 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och förordningen om kursplaner för grundskolan).
- Åtgärdsprogram utarbetas inte för alla elever i behov av särskilda stödåtgärder (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2

Kunskaper och lärande

Det är inspektörernas intryck att förskoleklassverksamheten vid Flurkmarks skola följer styrdokumentens intentioner och att verksamheten präglas av god pedagogisk insikt.

De äldre elevernas resultat följs upp varje år med hjälp av olika typer av läs- och stavningsdiagnoser (bl a enligt den s k SOL-metoden i årskurserna 2 och 4 samt Umeå kommuns egen diagnos för årskurs 3). Ämnesprov i matematik i årskurs 2 och nationella ämnesprov i engelska, matematik och svenska för årskurs 5 genomförs.

Resultatet från 2005 års nationella prov i årskurs 5 visar att alla elever har uppnått godkända resultat i svenska. Här kan man se en förbättring jämfört med de föregående åren och enligt personalen kan det vara så att den satsning som gjorts på bokläsning och bokprat har gett resultat.

De nationella proven i matematik och engelska visar att man har ett mindre antal elever som inte har uppnått godkända resultat. Detta har enligt skolans egen statistik varit fallet de senaste sex åren.

Av statistiken kan man också se att de elever som inte klarat ämnesproven i de flesta fall är pojkar när det gäller såväl svenska som matematik och engelska. Någon mer organiserad uppföljning av hur eleverna vid skolan lyckas i årskur-

serna 7–9 görs inte. Inte heller analyserar man resultaten i jämförelse med andra 1–6-skolor i kommunen.

Det är inspektörernas bedömning att skolan bör göra en djupare analys av utbildningsresultaten för att bättre kunna bilda sig en uppfattning om hur skolan lyckas nå de nationella målen, inte bara i engelska, matematik och svenska utan även i övriga ämnen. Detta för att underlätta uppföljningen av undervisningsresultaten över tid och kunna dra slutsatser om vilka åtgärder som måste vidtas för att dels ytterligare förbättra resultaten, dels utjämna skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat. I detta arbete är det angeläget att ytterligare konkretisera de nationella målen och arbeta för att de blir mer kända bland elever och föräldrar.

Normer och värden

Värdegrundsarbetet som pågår på skolan har resulterat i att stämningen genomgående beskrivs som god och alla intervjuade vittnar om att eleverna känner stor trygghet i skolmiljön. Man har utarbetat verksamheter bland elever som gynnar samvaron mellan åldersgrupper. Inspektörernas intryck är att all personal tar stort ansvar för alla barn och att eleverna trivs och känner sig trygga.

Skolan får mycket beröm av föräldrar för ambitionen att snabbt ta kontakt med hemmen i olika situationer, såsom t ex att lösa upp mindre konflikter som uppstått mellan elever eller när det gäller enskilda elevers studiesituation. Detta gäller också lärarnas sätt att involvera eleverna i utvecklingssamtalen.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Flurkmarks skola når goda resultat då det gäller värdegrundsarbetet och elevernas kunskaper i enlighet med läroplanens mål. Skolan bör dock arbeta mer med att tydliggöra målen för undervisningen för elever och föräldrar. Dessutom bör man göra en grundligare utvärdering och analys av elevernas resultat över tid för att bättre kunna dra slutsatser om vilka åtgärder som måste vidtas för att ytterligare öka måluppfyllelsen, inte bara i svenska, matematik och engelska utan även i de övriga ämnena.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i läroplanen, Lpo 94, och i andra författningar för grundskolan. Inspektörerna bedömer att verksamheten fungerar väl inom de granskade områdena men vill särskilt ta upp följande.

Arbetsmiljö och delaktighet

I skolans arbetsplan anges målen för värdegrundsarbetet i Flurkmarks skola; att skapa en trivsam atmosfär för barn och vuxna på skolan och att aktivt förebygga och motverka mobbing. Arbetet med normer och värden sker vanligen inom ramen för den dagliga undervisningen. Diskussioner kring värdegrunden förs därmed oftast i klassrummet.

För att stimulera samvaron mellan de olika åldersgrupperna på skolan har man sedan många år ett utarbetat system med styrd lek, kallad ”Pumpen” där årskurs 6-elever tar ansvar för åldersblandade grupper i olika typer av utomhuslekar. Detta genomförs två gånger i veckan och skolans alla elever och all pedagogisk personal deltar.

Dessutom finns ett sedan länge etablerat faddersystem där äldre elever tar hand om var sitt fadderbarn. Detta talar både elever, föräldrar och personal om som ett utmärkt sätt för elever att lära sig att ta ansvar och bry sig om varandra.

Skolverket vill i sammanhanget uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Vid inspektionstillfället hade skolan ett handlingsprogram för arbetet mot kränkande behandling i enlighet med Lpo 94 och ett trivseldokument i form av ett kontrakt, som i början av varje läsår diskuteras och undertecknas av både elev och förälder. Inspektörerna förutsätter att skolan även fortsättningsvis beaktar alla former av kränkande behandling i sitt arbete.

Vid skolan finns föräldraråd, klassråd och elevråd för samverkan kring verksamheten i skolan. Ambitionen är att skapa delaktighet i framtagandet av olika arbetsplaner och handlingsplaner, t ex när det gäller handlingsprogram för arbete mot kränkande behandling. Ändå uttrycker föräldrar en önskan om att i större utsträckning än nu få vara med och påverka inte bara arbetet med handlingsplaner utan också i övrigt det arbete som bedrivs i skolan. Föräldrarna förmedlar en känsla av att det mesta handlar om att få en ekonomi i balans, vilket leder till negativa besparingsdiskussioner i stället för att försöka ge diskussionerna en mer positiv och framåtsträvande inriktning.

Information och veckoplaneringar skickas till hemmen via veckobrev, både i form av papperskopia och e-post. Personalen är duktig på att snabbt ta telefonkontakt med föräldrar när anledning finns; det kan handla om att lösa konflikter som uppstått mellan elever eller om spörsmål som har med barnens studiesituation att göra.

Utvecklingssamtal hålls en gång per termin med elever i alla klasser, inklusive förskoleklassen. Den allmänna uppfattningen bland föräldrar är att de fungerar väl, att både barn och förälder får veta hur skolarbetet går och hur barnet trivs i skolan och med sina kamrater. Lärarna är duktiga på att prata till och inte om barnen i dessa samtal.

Eleverna har i klassråd och elevråd den formella möjligheten att påverka skolverksamheten. Inspektörerna finner att eleverna behöver mer stöd och hjälp för att låta dessa instanser, likväl som det mer informella inflytandet i klassrummet, behandla inte bara frågor som rör möblering, utrustning för rastaktiviteter och färgen på gardinerna, utan också frågor som har mer substans när det gäller

innehåll och arbetssätt i undervisningen. De äldre eleverna bör stimuleras att ta ett större ansvar för sina studier och på så sätt få ett reellt inflytande över det egna lärandet.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Personalen arbetar i ett arbetslag tillsammans med personal från skolbarnsomsorgen. Sammanlagt arbetar cirka 10 personer i skolan med olika arbetsuppgifter i en strävan att ha så många heltidsarbetande som möjligt.

Förskoleklassen har ett nära samarbete med skolbarnsomsorgen. Personalen har träffar varje vecka och de båda verksamheterna delar på lokalerna. Förskoleklassen har verksamhet tre timmar varje dag och samarbetar ibland också med årskurs 2, eftersom man detta läsår inte har några elever i årskurs 1. Två barn borde åldersmässigt gå i årskurs 1, men har efter samråd med föräldrarna placerats i årskurs 2. Inspektörernas bedömning är att arbetet i förskoleklassen och de lägre årskurserna präglas av god pedagogisk insikt.

Åk 3–4 respektive 5–6 undervisas åldersintegrerat. Klasserna är ändå förhållandevis små. Enligt personalen arbetar eleverna ämnesövergripande och tematiskt, både inom sin klass och i blandade åldersgrupper. Arbetssätten varierar och vid inspektionstillfället bedrevs klassvis och traditionellt lärarledd undervisning.

Värt att nämnas här är också den satsning på läsning av skönlitteratur som märks i alla årskurser. Ett stort utbud av ungdomsböcker finns exponerat i klassrummen, lättillgängligt för elever att låna. Soffhörnorna som finns, framför allt i de lägre årskursernas lokaler, inbjuder till lässtunder.

Individanpassning och stöd

Vid Flurkmarks skola arbetar man med individuell anpassning av stödverksamheten. Elever i behov av särskilt stöd undervisas ibland i grupp, ibland enskilt och ibland inom klassens ram. Undervisning utanför klassens ram är dock att betrakta som tillfällig och leder inte till att någon elev hamnar mer permanent i en sådan konstellation.

Enligt föräldrarna fungerar den muntliga kontakten väl mellan hemmen och skolan när det gäller specialpedagogiska åtgärder. Inspektörerna kan dock konstatera att den skriftliga dokumentationen har brister. Åtgärdsprogram har inte utarbetats för alla elever i behov av stöd. Resursen för stödverksamheten har under läsåret minskat på grund av att elevantalet har minskat. Därför kan det upplevas som om elever får särskilt stöd i mindre utsträckning än tidigare. Speciallärarен är inte med i klassrummet lika ofta som tidigare år. Kommunens resursteam anlitas vid behov men det är viktigt att skolan är uppmärksam inför behoven och säkerställer elevers rätt till särskilt stöd.

I skolans lokala arbetsplan för detta läsår sägs att alla elever ska ha en individuell utvecklingsplan, IUP. Enligt personalen finns detta, men arbetet bör systematiseras och dokumenteras på ett bättre sätt. Här inväntar man också kommunens riktlinjer.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Personalen har bearbetat de nationella kursplanerna och tillsammans kommit fram till vilka mål som bör uppnås för de olika åldersnivåerna. Det är dock inspektörernas bedömning att målen i högre utsträckning kan göras tydliga för

elever och föräldrar. I arbetet med att stimulera elevernas förmåga att ta ansvar för sitt eget lärande och få en uppfattning om i vilken utsträckning man lyckas är det viktigt att elever och föräldrar i högre utsträckning görs medvetna om både de nationella målen och den lokala bearbetningen av dem.

För att försöka uppnå en likvärdighet i bedömningen av elevernas utveckling pågår diskussioner både inom skolan och i de nätverk som har skapats inom Haga skolområde för olika kategorier av pedagogisk personal. Detta vidgar perspektiven och skapar en större plattform att stå på vid utvärdering och bedömning.

Ledning och kvalitetsarbete

Flurkmarks skola tillhör Haga skolområde och rektorn finns på skolan tre och en halv dag varannan vecka. Därför upplevs det av personal och föräldrar som om skolledningen är svår att nå ibland och att rektorn inte har den dagliga kontakt med och närhet till verksamheten som vore önskvärt. Detta är något som rektorn också håller med om, men menar att det också skapar utrymme för personalen att ta egna initiativ. Vid intervjuer framförs tveksamheter om rektorn har fått tillräckliga förutsättningar och skapat rutiner för att kunna ta det övergripande pedagogiska ledningsansvaret.

Utvärderingar av måluppfyllelsen redovisas i kvalitetsredovisningar från arbetslagen i de olika verksamheterna. Dessa sammanställs av rektorn till en kvalitetsredovisning som gäller för rektorns hela ansvarsområde. Till grund för kvalitetsredovisningen ligger utöver utvärderingen av den lokala arbetsplanen också resultatet från Flurkmarks skolas egen trivselenkät som görs bland elever varje termin.

Kvalitetsredovisningen beskriver i vilken utsträckning Flurkmarks skola har nått de lokalt uppsatta målen när det gäller elevers arbetsmiljö, studieresultat och sociala utveckling. Utvärderingen ska utmynna i att nya mål ställs upp för kommande läsår. Ofta är dock de nya målen identiska med de mål som just har utvärderats. Redovisningen är endast delvis kopplad till de mål skolan har utarbetat i den lokala arbetsplanen och kopplingen till de nationella målen finns, men framgår inte tydligt.

Resultaten från ämnesprov i årskurs 2 och från nationella prov i årskurs 5 redovisas, men analyseras inte närmare. Redovisningen behandlar bara resultat i svenska, matematik och för årskurs 5 även engelska. Inget sägs om de övriga ämnena.

Inspektörernas bedömning är att kvalitetsarbetet vid skolan kan utvecklas så att mer tid läggs till analys av verksamhetens måluppfyllelse och att kopplingen mellan arbetsplan och utvärdering blir tydligare. Rektorn bör ta ett mer fördjupat ansvar för att kvalitetsredovisningen blir ett levande dokument med styrfart i verksamheten.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Flurkmarks skola är av god kvalitet. Personalen visar engagemang för sin uppgift och arbetar för att skapa ett trivsamt klimat bland barn och vuxna på skolan. Föräldrar får bra information om barnens kunskapsutveckling och har möjlighet till påverkan via föräldraråd och personliga kontakter med skolan. Ändå uttrycker de intervjuade föräldrarna

en vilja att bli än mer stimulerade till engagemang i skolans arbete. Elever bör uppmuntras till att ta ett större ansvar för det egna lärandet.

Den muntliga kontakten fungerar väl mellan skolan och hemmen när det gäller elever i behov av särskilt stöd. Skolan bör dock säkerställa att alla elever med stödåtgärder får utarbetade åtgärdsprogram. Utvecklingssamtalen fungerar bra och uppskattas mycket av både elever och föräldrar.

Förutsättningarna och rutinerna för rektorn att utöva sitt pedagogiska ledarskap kan utvecklas. Ledningen bör också ta ett tydligare ansvar för skolans kvalitetsarbete. Mer kraft kan läggas till att analysera och följa upp resultaten för att ytterligare kunna förbättra måluppfyllelsen.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som grundskolan skall erbjuda, information om utbildning; personal samt läromedel, pedagogiska materiel och utrustning. Bestämmelser finns i skollagen.

Tillgång till likvärdig utbildning

Enligt skolans timplan, som är samordnad med den mottagande 7–9-skolans timplan, får eleverna sin garanterade undervisningstid i alla ämnen. I ämnet hem- och konsumentkunskap är det dock tveksamt om eleverna uppnår läroplanens mål för årskurs 5. Skolans pedagoger håller med om detta och menar att det gäller detta verksamhetsår och beror på organisationsförändringar. Tidigare har undervisningen varit relativt koncentrerad till en lägerskola som genomförts i årskurs 6, en verksamhet som inte har blivit av detta läsår. Eftersom kursplanen har tydliga mål att uppnå för årskurs 5 måste insatser göras för att åtgärda bristerna.

När det gäller elevens val framgår det i intervjuer att det är skolan som väljer ut ett mindre antal aktiviteter och projekt som eleverna kan välja mellan. Det är inspektörernas bedömning att utbudet i högre utsträckning bör vara varierat.

På skolan finns elever som har rätt till modersmålsundervisning. Det är enligt rektorn dock förenat med svårigheter att hitta personal med dessa språkkunskaper. Ansträngningar görs av skolledningen för att hitta lämpligt sätt att tillmötesgå kravet på modersmålsundervisning för dessa elever.

Språkval erbjuds på Hagaskolan för elever i årskurs 6. Eleverna åker buss dit en gång i veckan och verksamheten fungerar bra och är omtyckt av eleverna. Detta ger även eleverna en möjlighet att bekanta sig med lokaler, personal och elever från andra skolor inom skolområdet inför övergången till den mottagande 7– 9-skolan.

Personal, lokaler, läromedel och utrustning

Antalet lärare per hundra elever ligger i nivå med riksgenomsnittet, men är lägre än för kommunen som helhet. Personalen har utbildning för den verksamhet de i huvudsak bedriver. När det gäller kompetensutveckling finns en mindre summa pengar för varje arbetstagare att förfoga över och rektorn har överlåtit på arbetslaget att komma överens om vad som ska prioriteras. Personalomsättningen är låg.

Lokalerna som används vid Flurkmarks skola är ändamålsenliga, även om de är gamla och något slitna. Undervisningen i textilslöjd bedrivs i en lokal belägen i ett närliggande bostadshus. Utrustningen och inredningen i skolan får ändå betraktas som funktionell. Eleverna har tillgång till de läromedel och skrivmateriel som behövs för en tidsenlig utbildning.

Skolan har legat i framkant tidigare när det gäller elevernas användande av datorer i undervisningen, men enligt personalen, har användandet minskat under senare år pga. bristande underhåll av maskiner och nätverk. Detta leder till att datorer inte används i undervisningen i den utsträckning som kan krävas för en tidsenlig utbildning.

Sammanfattning

Inspektörerna kan konstatera att eleverna vid Flurkmarks skola har den tillgång till utbildning som grundskolan skall erbjuda, förutom när det gäller ämnet hem- och konsumentkunskap, där man inte har skapat förutsättningar för eleverna att nå målen för årskurs 5. Alla elever med rätt till modersmålsundervisning har inte erbjudits det. Utbudet av elevens val bör breddas och i högre grad bestå av sådana ämnen som eleverna själva har valt. Lokalerna är gamla och något slitna, men är funktionella liksom skolans inredning och utrustning. Tillgången till fungerande datorer kan dock förbättras.

Datum	Ort
2006-06-12	Umeå

Agnetha Burström

Stefan Persson